

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az appropriációs vita.

(—a) Ez a magyar fülnek különös hangzású szó a parlamenti életben, a költségvetési vitának a befejezését, csattanóját jelenti. Mikor a költségvetés már tétéleiben is részletenkint le van tárgyalva és megszavazva, akkor felhatalmazást kér a kormány, hogy a letárgyalt és megszavazott költségvetés alapján vezethesse az ország ügyeit. A költségvetési törvényben megszavazza a parlament az országnak az ott elsorolt összegeket egyenkint és összesen, az appropriációban pedig felhatalmazza a kormányt, hogy a költségvetés keretében kezelhesse az ország vagyonát.

Ez tehát specialiter és eminenter bizalmi kérdés. Az ellenzék persze nem szavazza meg soha. A költségvetést akár egészében, akár részleteiben megszavazhatja az ellenzék is, de a felhatalmazást a kormánynak nem adhatja meg csak az, aki bizalommal van iránta, aki támogatja azt.

Az appropriációs vita bizalmi jelleggel bírván éles, sokszor heves, szenvedélyes szokott lenni. A bizalmatlanságot nem lehet másképpen megindokolni, mintha hivatkoznak a kormány hibáira. Ez persze alig történhetik meg heveskedés nélkül. Hosszas nem szokott lenni a bizalmi vita, de annál viharosabb.

Ma is elég élénken indult meg — Apponyi kezdte. Beszéde felölelte pártja hosszas tanácskozásainak megállapodásait, melyek kiterjeszkednek a mai politikai helyzet nagy és égető kérdéseire.

A Kossuth-párt állásfoglalásán meglátszik, hogy nem mult el felettük haszon nélkül az idő, mit a kormányhatalom támogatásában töltöttek. Kivánságaik, úgy a véderő, mint a választójogi reform tekintetében nem vesznek a szélsőségekben.

Ha e mértéket tartó követeléseket, melyek szorosán a kiegyezési törvényben gyökereznek, tudja honorálni a kormány, akkor a Justh-párt izolálva marad s az obstrukció csakhamar le lesz törve minden nagyobb küzdelem nélkül. Ha azonban nincs a kormány abban a helyzetben, hogy e követelések teljesítését garantírozhassa, akkor nehéz küzdelemnek, nagy bonyodalomnak lesz kitéve az ország parlamenti élete.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 22.

Elnök Návay Lajos.

Az elnök jelenti, hogy a miniszterelnök átiratban tudatta a Házzal, hogy őfelsége elfogadta dr. Tomasićs lemondását a horvát báni állásáról s helyébe dr. Cuvajt nevezte ki. Ezután következett az

appropriáció

általános tárgyalása.

Hegedűs Loránt előadó a pénzügyi bizottság nevében kéri a javaslat elfogadását. Megemlékezik arról, hogy a véderő költségét sikerült a kormánynak úgy beállítani, hogy az nem billenti tétre az állam háztartását. A választójog megalkotásának a kérdéséhez is közelebb visz bennünket ez a javaslat, mert a statisztikai adatok mielőbbi megszámlálására nagyobb összeg van felvéve a javaslatban. Kéri a javaslatnak a nemzet számára leendő mielőbbi megszavazását. (Helyeslés jobbról.)

Apponyi beszéde.

Apponyi Albert gróf: Az előadó úgy állítja be a véderő kérdését, mintha annak meg nem szavazása a nemzet presztizsének elhomályosulását vonná maga után, ezt szóló kétségbe vonja.

Foglalkozik egyes köröknek valamint a sajtó s különösen az auszriai sajtó egyrésznének olasz ellenes tendenciájával, s tiltakozik az ellen, hogy Magyarországot kalandor politikába kergessék. (Általános helyeslés és taps.) Ezután rátér a mai politikai helyzet aposztrofálására, s elmondja a mai válság egész történetét, majd a novemberi ideiglenes béke létrejöttét, s konstatálja, hogy a végleges béke létrehozása érdekében a kormány mit sem tett. (Igaz, úgy van a baloldalon.) Az altiszti kérdésnek a megoldására ez a javaslat semmit sem tartalmaz, ellenben horribilis ujonc létszám felemelését kéri. Ha az obstrukció az állami költségvetés ellen, vagy más, az állam érdekét közelről érintő javaslat ellen folya, azt ő sem helyeselné, de amikor véderőről, s pláne olyan véderőről van szó, amely a nemzeti követeléseknek még csak a látszatát sem valósítja meg, az ilyen javaslat ellen az obstrukció megengedhető. (Helyeslés és taps a baloldalon.) Nem hive semmi ilyen obstrukciónak, de viszont ennek az elbírálását igazságosan kell megcselekedni, s ő ezt tette. A kormány politikája a csőd felé viszi a nemzetet. A többség mindég a parlamentárisztust állítja szembe az ellenzék követelésével. Azt tartja, vagy van parlamentárisztus vagy nincs, nekünk vagy nálunk van, de meg van sebezve (éljenzés és taps a baloldalon), mert itt a nemzet jogos kívánságai sohasem érvényesülhetnek. Béccsel szemben. (Igaz úgy van a baloldalon.) A felségjognak olyan értelmezése, ahogy azt Tisza István gróf mondotta egy alkalommal, ő az

ilyen kijelentéseket a nemzet szupremációjára veszedelmesnek tartja. (Élénk éljenzés a baloldalon.) A véderő javaslat 3 szakasza határozottan ellenkezik érdekeinkkel s az 1888. évi 18. törvényekkel, mely a véderőjavaslatra hivatkozik s amely az ujonc kontingensről szól, szintén nem felel meg az állam érdekeinek. (Helyeslés a baloldalon.) Először történik, hogy egy véderőjavaslat szerint törvénybe lessz iktatva a nem magyar szolgálati nyelv. A magyar nemzet elvárhatja magyar királyától, hogy Magyarország jogait minden külső befolyástól megóvja. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.) Nem megalázás az sem a kormánynak, sem a többségnek, hogy az ellenzék jogos követelését honorálják s kéri is az elnököt, hogy a házsbályok erőszakos kezelésétől óvakodjék, mert eredmény ismét egy november 18-ika volna. A javaslatot nem szavazza meg. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon.)

Az elnök ezután 5 perc szünetet rendelt el.

Szünet után.

Holló Lajos fejti ki a javaslattal szemben a Justh-párt álláspontját.

Apponyi Albert beszédének hatása alatt szóla fel. Apponyi Albert beszédétől sokan azt remélik, hogy szét fogja szakítani a függetlenségi pártot. Kijelenti, hogy Apponyi beszéde egyáltalán nem tartalmazott olyan dolgokat, melyek a szakadást idéznék elő. Apponyi beszédében előadottakkal a párt minden tekintetben osztozik.

Az elnök javaslatára holnap folytatják az appropriációs javaslatot.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A király állapota.

Bécs, jan. 22.

(Saj. tud.) Az uralkodó igen jól érzi magát. Napi munkáját minden megerőltetés nélkül igen könnyen teljesíti a király. A király kitűnő egészségi állapotára való tekintettel e hó 25-én megkezdődnek az udvari ünnepek.

A kisiparosok és a választójog.

Budapest, jan. 22.

(Saj. tud.) A Kisiparosok Országos Szövetsége vasárnap értekezletet tartott, melyen az általános községenkénti egyenlő titkos választói jog mellett foglaltak állást. Az értekezleten Kaffka László nyug. államtitkárt elnökül választották. Kaffka beszédet mondott a szövetséghez.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

Pénzüntézetek beszámolója

A nagyváradai pénzüntézetek egymásután tartják közgyűléseiket, amelyen beszámolnak az elmúlt év üzleti eredményéről.

Az Agrár Takarékpénztár.

A nagyváradai Agrár Takarékpénztár vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta rendes közgyűlését.

Az intézet jelentéséből örvendetesen győződnek meg a részvényesek, hogy a vezetőség körültekintő, buzgó munkája évről-évre mind nagyobb fejlődést biztosít a már is számottevő pénzüntézetnek.

A vasárnapi közgyűlésen a részvényesek igen szép számmal jelentek meg. Ott voltak Szálender Károly, dr Horváth József, dr Mórincz Ernő, Vadász Albert, Kálmán Sándor, Fodor Izsó, Ficsek Jenő, Pospis Géza, Rácz Géza, Marschalkó Leó, Fleischner Zoltán, dr Demetrovics Elek, ifj. Szilágyi József, Asbóth Lajos, Schwartz Miksa, Schwartz Gyula, Gyémánt Elek, dr Olasz Béla, Freund Benjámin, Grünstein Sámuel, Békeli Sándor, Weisz József, Sas Ede, dr Sarkadi Sándor, dr Kertész Ferenc, Molnár Henrik, Széles Gyula, Csengeri Antal, Lakatos Ede, H. Fekete Péter, Reich Sándor, Blásius Mihály, Bleyer Ignác, Hegedüs Nándor, dr Révész Jakab, Juricskay László, Nagy Károly, dr Papp Károly, Sziládky Ernő, Popper Árpád, dr Löwy Mór stb.

Az előző széklet dr Mórincz Ernő alelnök foglalta el és a komoly és eredményes munka tudatában üdvözölte a részvényeseket és kiemelte azt a szép eredményt, amelyet az intézet elért és amely eredmény első sorban dr Demetrovics Elek vezérigazgató ügybuzgó működésének tudható be és Fodor Izsó igazgató köszönhető, aki egész tevékenységét az intézetnek szentelte.

Konstatálja, hogy 42 részvényes 962 részvény képviselésében jelent meg és a jegyzőkönyv vezetésére dr Halász Márton intézeti ügyészt, a jegyzőkönyv hitelesítésére Szálender Károlyt és dr Horváth Józsefet kérte fel.

Ezután dr Demetrovics Elek vezérigazgató felolvassa az évi jelentést és a felügyelőbizottság jelentését, amelyet egyhangú helyesléssel elfogadtak és az igazgatóságnak, valamint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadták.

Az elért eredmény igen szép, amennyiben a nyereség 123000 korona s a részvényesek 5 korona osztalékot kapnak.

Ezután az igazgatótanács új tagjává a következők választották meg: dr Horváth József, dr Rácz Odón, Grünfeld Ignác, Hegedüs Nándor, Molnár Henrik, Fabricius Dezső, Govrik Ákos, Maron Manó, dr Sarkadi Sándor.

Ezzel az ülés véget ért.

A Nagyváradai Hitelbank.

Ugyanekkor vasárnap délelőtt tartotta évi közgyűlését a Nagyváradai Hitelbank, amely kilenc évi fennállása után igen előkelő helyet vívott ki magának a nagyváradai pénzüntézetek között. Az elmúlt 1911. évi eredményre önértékesen mutathat rá a vezérigazgató és az igazgatóság. Az intézet iránt megnyilatkozó bizalom biztosítja a további sikert. Az igazgatóság javaslatát az alaptőke felemelésére elfogadta a közgyűlés.

A közgyűlésen jelen voltak:

Sulyok István, Bilog Vilmos, Boros Jenő, dr Moskovits József, Spreng Ferenc, Spreng Ignác, Keztyüs János, Perczel Adolf, Molnár Lajos, dr Monk Béla, Weisz Jakab, D-breczy Imre, Dorogi Lajos, Deutsch Ignác, Egri Rózsa, Vécsey Márton, Goldföder Sámuel, Grósz Géza, Grósz Ignác, Vadász uréll, Gonda Vilmos, Darvasi Lajos, Löwy Vilmos, Kovács Kálmán, Kun Samu, Kenéz Jenő, Konrád Géza,

Lukács Odón, Máthé Pál, Szalay József, Szandicz Mór, Sinka László, Leitner Lázár, Lessner Alfréd, Löblé László, Lichtmann Menyhért, Mezey Márton, Perlesz József, Moskovits Miksa, Neumann Gábor, Neuänder Mihály, Weisz Zsigmond, dr Waldmann Márk, Spitzer Béla, Spitzer Ede, Silbermann József, Schwartz Mór, Schönberg Armin, Ujvári József, Voszka Ferenc, Víz Lénárt, Patanek Bódog.

Az évi közgyűlésen Sulyok István elnökölt, amelyben kifejtette, hogy az ipari és kereskedelmi érdekek intenzívebb felkarolása teszi szükségessé az alaptőke felemelését.

Balogh Vilmos vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket:

Amidőn intézetünk az elmúlt 1911. évi működéséről beszámolunk, örömmel mutathatunk rá, hogy amint az alábbi számadatok is bizonyítják, intézetünk biztos lépésekkel haladt előre ebben az évben is a fejlődés útján s minden egyes üzletágban kellő eredményeket értünk el. Ezt annál nagyobb meglepéssel konstatálhatjuk, mert köztudomású tény, hogy a pénzüntézet az 1911. év második felében általános feszültség dominált, ami az Osztrák-Magyar Bankot is rátajának egy egész százalékkal való felemelésére vezette, bennünket pedig természetesen tartózkodóbb és óvatosabb működésre intett, ami abban nyilvánult, hogy megelégedtünk üzletfeleink hitelügyeinek kielégítésével, nevezetesen mobil és egészséges kihelyezésekkel, míg újabb s főképpen immobil üzletek kérésétől tartózkodni voltunk kénytelenek. Hasonlóképpen jártunk el jelzálogkölcseinknél is amelyeknek túlnyomó részét engedélyezés útján átruháztuk.

Eljárásunk és működésünk helyes voltát nem csak a fejlődést feltüntető alábbi számadatok igazolják, de kétségtelenné teszi az az örvendetes körülmény is, hogy a közszámon egyre fokozottabb mértékben fordul intézetünk felé. Mint ilyen örvendetes és intézetünk helyes vezetését dokumentáló tényt jelentjük a tisztelt Közgyűlésnek, hogy Biharvármegye törvényhatósági bizottsága az 1911. évi őszi rendes közgyűlésén intézetünket is fölvette ama pénzüntézetek közé, amelyeknél a vármegye közpénzei elhelyezendők.

Intézetünk az Egyesült Biharvármegyei és Központi Takarékpénztár részvénytársasággal együtt részt vett a 200000 korona alaptőkével Nagyváradon megalakult Magyar Tű- és Celluloidárugyár részvénytársaság alapításánál s illetve a nevezett pénzüntézetrel együtt ezen részvénytársaság bankári teendőinek ellátására vállalkozott, valamint részt vett a Bánffyvárad Kereskedelmi- és Iparbank alapításában is.

A felügyelő bizottság által megvizsgált és helyesnek talált 1911. évi zárszámadásuk szerint a kitüntetett leírások után a múlt évi tiszta nyereség 129386 K 22 f., amely nyereség felosztására nézve a felügyelő bizottság hozzájárulásával, javasoljuk, méltóztatassék az alapszabály szerint:

1) rendes tartalékalapra 20000 K, 2) osztalékra 4000 drb. 300 K névértékű részvény után á 20 kor. 80000 K, 3) 10 százalék az igazgatóság jutalékára 12938 K 62 f. 4) 3 százalék a felügyelő bizottság jutalékára 3881 K 58 fillér, 5) 5 százalék a vezérigazgató jutalékára 6469 K 41 f. 6) jutalmakra és jótékonycélra 4040 K, összesen 127329 K 50 f. 2056 K 71 f pedig új vitessék át.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a bemutatott és a felügyelő bizottság által megvizsgált mérleget és a tiszta nyereség hováfordítása iránt tett ezen indítványainkat, amelyekhez a felügyelő-bizottság is hozzájárul, jóváhagyja s az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak az 1911. üzleti évre a felmentvényt megadni méltóztatassék.

Tisztelt Közgyűlés! Az elmúlt 1911. üzleti év eredménye teljesen beigazolta az indítványunk folytán a múlt esztendőben a tisztelt Közgyűlés által a részvénytőke felemelésére vonatkozó határozatnak helyességét, amennyi-

ben az kétségen kívül az intézet pozíciójának megszilárdulását, a hitelt kereső közönség bizalmának emelkedését eredményezte s az intézet tekintélyét hathatósan megnövelte. Tekintettel azonban a nagyváradai pénzüntézet rohamos fejlődésére, az újabb egy év alatt megnövekedett versenyre és a folyton fokozódó igényekre, ugyanabból az okokból, mint a múlt esztendőben, hogy tudniillik, intézetünk eddig elért pozícióját a pénzüntézet versenyében megtarthassa, sőt a fejlődés útján akadálytalanul tovább haladhasson, feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy az eddigi 1.200.000 korona részvénytőkémet 2.000.100 koronára emeljük föl.

Ennélfogva indítványozzuk és elfogadásra ajánljuk:

Mondja ki a közgyűlés, hogy intézetünk részvénytőkéjét 2667 drb. egyenként 300 K névértékű névre szóló új részvény kibocsátásával 2000100 koronára felemelik; ezen 2667 darab részvényből azonban egyelőre csupán 1000 darabot bocsát ki, amelyek 315 K árfolyammal jegyezhetők és 1912. év július 1-től részesedjék az üzleti haszonban, a még fennmaradó 1667 drb. részvény kibocsátása határidejének és feltételeinek megállapításával a közgyűlés az igazgatóságot bizza meg.

A jelentést elfogadták és a felmentvényt megadták.

Ezután a felügyelő bizottságot a következő tagokból megalakították: Lukács Odón, Schönberg Armin, Grósz Géza, Keztyüs János, Spitzer Béla, Vadász Aurél, Varga Pál.

Igazgató tanácsosokká választották: Bernáth Lajos, Deutsch Ignác, Gonda Vilmos (ujj), Konrád Géza (ujj), Mándi Rózsa (ujj), dr Löblé László, dr Rácz Odón (ujj), Sinka László, Spitzer Ede, Silbermann József (ujj), Schwartz Béla (ujj), Lizy Lénárt, Wechsler József (ujj), Weimann Béla, dr Weinstock Armin, Goldföder Sámuel.

Az ülés végén dr Moskovits József részvényes indítványára köszönetet mondtak a múlt évi buzgó tevékenységért az elért eredményért a vezérigazgatónak és az igazgatóság tagjainak.

Ipartestületi Hitelszövetkezet.

A nagyváradai ipartestület hitelszövetkezete vasárnap délután tartotta 12. évi közgyűlését. A betegsége miatt távollévő Bertsey György helyett Andriška Károly elnökölt. Az üzlet-rész tulajdonosok nagy számmal voltak jelen.

Kelen Béla ügyvezető igazgató ismertette az évi jelentést, amelyből kitűnik, hogy a szövetkezet igen elismerésre méltó működést fejtett ki az iparosok érdekében.

A kibitelezési forgalom 1.922.401 kor. 05 fillért tett k, miből a körültekintő ügyvezetés eredményeképpen csak 306 korona leírása vált szükségessé. A rendkívül méltányos ellátás mellett az elért tiszta nyereségből a törvény engedélyezte legmagasabb 5 százalék osztalék jut az üzletrészeseknek, míg a tartalék alap 15.897 korona 96 fillér összegre egészített ki.

A közgyűlés a jelentést az igazgatóság, de legfőképpen Kelen Béla ügyvezető igazgató iránt leglelkesebb elismerésének spontán megnyilvánulásával vette tudomásul.

A megüresedett egyik igazgatósági tagságra ezután Cser János, míg a felügyelő bizottsági helyekre S arill Ferenc, Bodnár János és Táray Sándor egyhangúlag újból megválasztották. Végül választott a közgyűlés egy évre terjedő megbizatással 30 bíráló bizottsági tagot.

Ebéd Radu püspöknél.

Vasárnap délelőtt 1 órakor a görög szerzetásuak Vízkereszt ünnepe alkalmából disz- ebédet adott dr. Radu Demeter gör. szer- tartású katolikus püspök. Egy óra felé kezdtek gyülekezni a vendégek, akiket a püs- pök a nagyteremben fogadott. Egy órakor már együtt volt a társaság, melynek tagjai közt a város és vármegye egyházi, polgári és katonai előkelőségei csoportokba verődve üd- vözölték egymást. Negyed kettőkor föltárul- tak az ebédlő szárnyas ajtai s a társaság asz- talhoz ült.

Az asztalón Radu Demeter püspök ült, jobbán gróf Széchényi Miklós latin szertartású püspök, balján dr. Miskolczy Ferenc főispán. Hivatalosak voltak az ebédre:

Gróf Széchényi Miklós dr. nagyváradi latin szert. püspök, dr. Belopotoczky Kálmán, Fetsler Antal, Laurán Agoston dr. dr. Lányi József, Miskolczy Ferenc dr. Mangra Vazul, Hlatky Endre, Fráter Barnabás, Széchényi Jenő, Keszthelyi Zoltán, dr. Wallner Odön, Verner Kálmán, dr. Móricz Ernő, Rimler Károly, Brém Lőrinc, Butean János, dr. Stan Flórián, Ciceronescu Sámuel, Mattanovich Ernő, Dietrich Albert, Grallert Konrad, Perneczky Jenő, Herbert Mihály, Gröschl Alfréd, Jankovics Károly, csécsi Nagy Imre, Ránffy Zsigmond, Kozáry Gyula, Gerő Armin, Bordé Ferenc, Kőszeghy József, báró Szentkereszthy Zsigmond, Medvigy Mihály, Urbán Adolf, Imrik Péter, dr. Sereghy Mihály, Sztaniszlavszky Adolf, Bary József, Velyáczky Gyula, Bakó István, Varró Domokos, Kolossy Béla, Papp Elemér, Pekánovits Iemre, Singlár Gyula, Butyka Lajos, dr. Bozóky Alajos, dr. Hoványi Gyula, dr. Vass Bertalan, Szmelka L. Odön, dr. Gedeon Alajos, dr. Kováts S. János, Vasady Lajos, Siket Traján, Miskolczy Barnabás, Huzella Gyula, Rednik Gábor, Bölöny József, dr. Mayer László, dr. Wimmer Julián, dr. Frankó József, dr. Hoványi Géza, Papp Miklós, dr. Kiss Döme, dr. Papp Korjolan, dr. Konrad Márk, dr. Fráter Imre, Sulyok István, Nagy Márton, Papp János, Rimanóczy Kálmán, Des Escherolles Kruspér Sándor, Des Escherolles Kruspér Gilbert, Markovits Antal, dr. Várady Zsigmond, dr. Márkus László, dr. Ertsey Péter, dr. Baróthy Pál, Hiemesch Frigyes, Wertheimstein Alfréd, dr. Krüger Adárá, Szirmai Odön, Sas Ede, Fehér Dezső, dr. Lázár Aurél, dr. Pop Izidor, Kollányi Ferenc, Gellért László, Molnár Géza, Gera Sándor, Tóbiás Miklós, Gentz János, dr. Major László, Selagian Sevér, dr. Popovici Miklós, dr. Bule Kornél, dr. Papp Gergely, dr. Major Silvius, Terdik Vazul, Rádl Odön.

Pezsgőbontáskor föllállott dr. Radu Demeter püspök és a következő pohárköszöntőt mon- dotta:

Igaz örömmel üdvözlöm Önöket, Uraim, ez alkalommal is szerény asztalomnál. S midőn az új év kezdetén mindnyájuk- nak minden jót kívánok; egyben kérem Istent, hogy áarassa reánk s erősítse meg köztünk a béke s testvériség és az egyet- értés szellemét.

Mint hogy Ő Nagyméltósága Széchényi Miklós gróf püspök Ur most első ízben tisztel meg engem e helyen, — engedjék meg, Uraim, hogy szívem egész melegé- vel külön is üdvözölhessem a katolikus egyháznak és hazánknak ezen érde- mes férfiát, aki oly kiváló tulajdo- nainál fogva hivatva van arra, hogy újabb fényel növelje Szent László vá-

rosa püspöki székeinek történelmi dicső- ségét. Adja az Ég, kedves püspöktársam, hogy testvéri szeretetünk és apostoli kül- detésünk közössége, itt a Sebes-Körözs partjain, dus terméseknek forrása legyen az egyháznak s ezáltal drága hazánknak boldogítására.

A csengő, érces hangon elmondott, pom- pász és lendületes pohárköszöntő rendkívül nagy hatást tett. Különösen hatásosak voltak azok a meleg, igazán szívből fakadó szavak, a melyek- kel Radu püspök, gróf Széchényi püspököt üd- vözölte. A remek pohárköszöntésre általános lelkes éljenzés volt a visszhang.

Dr. Miskolczy Ferenc főispán a vendégek nevében mondott köszönetet a vendéglátó házi- garda üdvözléért. A főispán pohárköszöntője a következő:

— Az a szép, magasztos, költői szárnya- lású beszéd, amely ő méltósága ajkairól felénk hangzott köszönettel és hálával tölt el minden- kit. Es minthogy őméltósága kegyes volt elő- szőr értünk, vendégeiért emelni poharát, az első poharat én is a vendégek nevében érte s boldogságára, jóvoltára emelem. (Élénk él- jenzés.)

Őméltósága szavaiból kicsengett a szeretet és béke szava. Tudjuk mindnyájan, hogy ez a két tényező az emberi és társadalmi életben legfontosabb. Szeretet nélkül nincs semmi üres, sivár, boldogtalan nélküle az emberi élet. Szer- tetet és béke kell mindenhez, különösen a nemzetiségi kérdéshez. Ez a magyar és román barátság megtestesítése.

Magyar és román barátság nem utópia nem ábránd, ez egy élő, valódi eszme. (Ugy van.) Es a századok folyamán bármennyire eltávolodott egymástól ez az eszme, ennek a magyar-román barátságnak, a sok félreértés dacára létre kell jönni. Ha más nem teremti meg ezt, meg kell hoznia, meg kell teremtenie a közös gazdasági jövőnek.

Európa délkeleti részén két darab föld van. Magyarok és románok hazája. Ezt a két földet szláv és germán gyűrű veszi körül. E két szig- et lakói egyedül állanak egész Európában. Ez a két nemzet csak magára és a maga erejére támaszkodhat. (Ugy van, lelkes éljenzés.)

Magyarul beszélő román honpolgárok, ha büszkeséggel gondolnak arra, hogy a szom- szédban van egy független Románia, akkor ennek akkor teszik a legnagyobb szolgálatot, ha az egységes magyar államnak hű pol- gárai maradnak. Mert ennek a királyságnak a legtermészetesebb szövetsége, haladásának tá- masza a magyar királyság.

E két nép mégis érzelemben mindinkább eltávolodik egymástól. Nem itt Bihar megyé- ben, — ahol hála az előkelők józan politikájá- nak — testvéri egyetértés van (ugy van, lel- kes éljenzés.) hanem a közvéleményben el van terjedve, hogy a románok irredentisták, kik Dákóromániáról ábrándoznak. A román közvéleményben el van terjedve, hogy a ma- gyarok fajuktól, kulturájuktól, nyelvüktől meg- akarják fosztani őket. Ugy az irredentista, mint a fajtipró bélyeg frázis. (Ugy van, lel- kes éljenzés.)

Ha mind többen akadnak, akik fáradt- ságot nem ismerve, felvilágosítják a közvéle- ményt a valódi igazságokról, akkor létre jön az igazi román-magyar barátság. Eljenzés és taps.) E két nemzetnek a kerek világon e kívül számára nincsen hely. A magyar-román testvériség egyik lelkes, igaz barátja, aki esze, szíve, állása, hazafias gondolkodása révén a görög katolikus klérusnak is egyik kimagasló alakja: Radu Demeter dr. püspök egészszégre üriti poharát. (Lelkes éljenzés és hosszan- tartó taps.)

A főispán szavai általános tetszést arat- tak. Több pohárköszöntő nem volt. A társa- ság a legjobb hangulatban a késő délutánig együtt maradt.

Az ebéd gazdag menüje a következő volt:

Consomme d'oismont
Langoustes — Saumon Froid
Sauce de Syzran
Filet de Chevreuil d'ilimare
Jardinière Choisie
Soufflé tripolitain
Coque d'indes
Côtelettes d'agnelet — roties
Salades hors saison — compots
Tourtels variés
Glace á la torquemada
Dessert -- fromages — fruits
Pâtisseries

Prohászka Székesfehérvár diszpolgára.

Székesfehérvár város tegnapi diszközgyűlése Székesfehérvár diszpolgárának választotta dr. Prohászka Ottokár püspököt.

A közgyűlésen szokatlanul nagy számban képviseltette magát a város lakosságának minden rétege.

A közgyűlésen gróf Széchényi Viktor főis- pán elnökölt, akinek megnyitó beszéde után dr. Kerekes Lajos főjegyző bejelentette az indít- ványt, amelyet a város törvényhatósági bizott- ságnak és tisztikarának tagjai valamennyien aláírtak. Egyben felolvasta az iparművészeti főiskolán remekbe készített diszpolgári oklevél szövegét.

A város polgársága nevében dr. Kisly József főigazgató, bizottsági tag mondott be- szédet. A közgyűlés tagjai ezután küldöttséget menesztettek a püspökért, akit dr. Saára Gyula polgármester üdvözölt. A polgármester szavaira Prohászka püspök válaszolt s beszédében ki- jelentette, hogy ennek a diszpolgári oklevélnek ideális értékelést ad, mert nem tisztán egyéni becsülésnek és szeretetnek veszi, hanem bizo- nyítéknak arra, hogy Fehérvár népe ugyanazon eszméknek hódol, amiknek az ő szolgája, kö- veti ugyanazokat az elveket, amiket ő és hono- rálja azokat a törekvéseket, amik az övéi. Örül a kitüntetés ilyen formájának, mert ebből látja, hogy mégis nagyok, mégis a tömegek lelkével egyek azok az eszmék, amikért ő dol- gozik.

Hosszabban beszélt arról, mennyire van

Korcsolya cipők
női és bakfis leányok részére leg-
nagyobb válasszékban kaphatók a

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687.

szükség a szellemi világban is a felsőbb szférák sugározására, inspirációkra és intuíciónak, hogy az emberből több kapcsolódjék be a világba. Egész működésével azt célozza, hogy az emberek közelebb jussanak egymáshoz, mert bár a sokféle hit, sokféle eszmény, a pszichológia s a kultúra örvényeket árkolt az emberek közé, még mindig több az, ami összeköt bennünket, mint ami szétválaszt. Minden embert még az ellenségét is úgy nézi, hogy mentül több vonást fedezzen fel rajta a testvérből. Működése helyeslő visszhangjának tartja ezt a kitüntetést s megáll azon az alapon, amit eddig építettek, mert helyesnek tartja Magyarország és a város kulturális fölvilágosítására. Emléinek ilyen fényes megjutalmazása ünnep lesz számára mindenkor s ezt a napot, amit imával kezdett a város lakóiért, nem feleli el soha. A beszéd elhangzása után percekig tartó óvációval tüntetett a publikum népszerű püspöke mellett.

A postások részjutaléka.

E címen lapunk vasárnapi számában említést tettünk volt arról a hírről, hogy a magyar posta kebelében, a koalíciós kormány örökségéeként fenmaradt részjutalék rendszer a a végnapjait éli és hogy a kereskedelmi kormány a folyó évben már nem fogja kiutalni az e címen kiosztásra szánt összegeket. E hír derék postásaink körében érthető izgalmat kellett, mert elvégre, noha a részjutalék csak a minisztériumi határozattal, tehát ugyanilyen uton bármikor visszavonható hatálylyal lépett is életbe, a mai mostoha fizetési viszonyok között s a szinte elviselhetetlen drágaság nyomozó sulya alatt, annyi érdemes tisztviselőre nézve nem lehet közömbös dolog, hogy különleges nehéz szolgálati viszonyainak egyedüli rekompencióját, melyet öt éven keresztül élvezett s a melynek állandó jellegét a múlt évi költségvetési törvény indokolása külön is kiemelt, egy szép napon szappanbuborékként megsemmisülni láttá.

Közérdekről lévén szó, utánajártunk a dolognak és illetékes helyről nyert információink alapján sietünk megnyugtanni derék postásainkat, hogy az ijedelem túlzott és korai, mert ellenkezőleg az előjelekből ítélve, éppen az a feltevés a bizonyosabb, hogy a részjutalék rendszert a vezetőség elejteni nem kívánja és az a folyó évben is a szokásos időben és keretek között kiosztásra fog kerülni.

A kereskedelmi m. kir. miniszter ugyanis még a múlt év utolsó napjaiban, a vidéki postaigazgatóságokat rendeletileg felhívta, hogy a részjutalék évi összegének megállapításához szükséges számadásokat és kimutatásokat gyűjtse össze és a beérkezett anyagok feldolgozása után, jelentését felsőbb helyre tegye meg. Aki csak némiképen is ismerős a hivatali viszonyokkal és el tudja magának képzelni azt a hatalmas anyagot, a mely a részjutalék kiszámításának alapját képezi, — az nem fog csodálkozni azon, hogy a kerületi hivatalok által egybeállított számadásokat és kimutatásokat, az illetékes igazgatóságok kirendelt közigazgatási és számvevőségi közvegi csaknem teljes két hónapon át vizsgálják felül. Ennyi idő szükséges ugyanis ahhoz, hogy a személyzet részesezésének alapját képező anyag készen álljon. A vezérigazgatóság azután csak április hó első napjaiban foghat hozzá a munkához, mert a póttalványozási

időszak március 31-ével jár le, a központi számvevőségek tehát csakis ezen határidő eltelével zárhatják le az üzemi kiadások rovatait és állapíthatják meg a személyzet közreműködésével elért megtakarítások összegeit. Csak ha ez rendben van, akkor jöhet sorra a szétosztás tervezetének munkája s az illetékes ügyosztályok csakis ezen hosszabb időt igénylő munka után juthatnak abba a helyzetbe, hogy — minisztériumi felhatalmazása alapján — a számba veendő munkaelemek figyelembevételével, kiosztási hivatalonként állapítsák meg a munkakör egységeket és az ezekre eső részösszegeket. Vasárnapi híradásunkban közölt az az állítás tehát, hogy a részjutalék már januárban volna esedékes, a fentiek szerint tehát akként módosítandó, hogy január és február hava az előkészítésre van szánva és a részjutalékot megállapító 1907 évi minisztériumi határozat meghozatala óta nem volt még esztendő, hogy a részjutalék június hó előtt kiosztásra kerülhetett volna.

A mulikori közleményünkben szárnyra kelt hióbírnék egyébként, miként arról meggyőződünk, más alapja lehet. A magyar posta kezelési és üzemi személyzete ugyanis a múlt évben fizetés rendezésben részesült, a mennyiben a törvényhozás a máv. alkalmazottakra érvényes fizetési és előléptetési rendszert a postásokra is kiterjesztette. Ennek végrehajtása után azonban, a kereskedelmi minisztérium éppen az 1910. évi részjutaléknak kiosztásakor közölte volt az alája rendelt postaigazgatóságokkal, hogy az új fizetésrendszer több költségeinek 50 százalékát a személyzet részjutalékából le fogja vonatni. Ezt az intézkedést a személyzet az egész vonalon meggyugvással fogadta, mert az új fizetésrendszer egészében és általában véve, a kezelési személyzetet tetemesen javított s így mindenki természetesen találta, hogy a részjutalék a folyó évben kevesebb lesz.

Valószínű, hogy a fenti miniszteri intézkedést érthették félre egyesek s helytelen magyarázás folytán került szárnyra az a hír, hogy részjutalék többé nem lesz. Pedig mindössze annyi igaz a dologból, hogy a fent említett visszatérítés következtében, a munkakörösszegekre eső részösszegek valsmivel csekélyebbek lesznek a tavalyinál. De ez is csak a szorosan vett forgalmi és üzemi személyzetnél fog bekövetkezni, mert a közigazgatási és számvevőségi személyzet, továbbá a napidíjas és napibéres személyzet, amely fizetésjavításban nem részesült, részjutalékát a múlt években érvényben volt kulcs szerint fogják az idén is kapni.

Ezekben óhajtottuk tájékoztatni derék portásainkat az őket közlelő érdeklő ügyben s reméljük, hogy nemsokára befogunk számolhatni azzal az örömdetes hírrel is, hogy a várva várt részjutalék a folyó évre is folyósított.

Legujabb béli cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.

UJDONSÁGOK.

Zichy Nándor emléke a Katholikus Körben.

A Katholikus Kör választmánya tegnap délután 6 órakor ülést tartott, melynek egyetlen tárgya gróf Zichy Nándornak, a magyar katolicizmus vezéralakjának emlékezete volt. A választmány elhatározta, hogy Zichy Nándor gróf nevét és emlékét jegyzőkönyvileg fogja megörökíteni és a Katholikus Kör legközelebbi közgyűlésén felújítja emlékét annak, akinek neve magyar hazafisággal és a katolicizmussal oly szorosan egybeforrt s aki oly sokáig küzdő vezére volt a magyar katolicizmusnak. A Katholikus Kör a hó 24-én, szerdán, a székesegyházban gróf Zichy Nándor lelkiüdvéért tartandó ünnepélyes gyászmisén testületileg fog résztvenni és ezuton is felkéri a tagokat, hogy a rekviemen teljes számban jelenjenek meg.

* **A polgármester Budapesten.** Rimler Károly polgármester vasárnap, városi ügyekben a fővárosba utazott. Csak a hét közepén tér vissza Nagyváradra.

* **Ebéd gr. Széchenyi Miklós püspök-nél.** Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t. püspök a tegnap esti ebédre a következőket látta vendégül asztalánál: *Adda Alfréd, br Baich Péter, Bolönyi József, Bunyitay Vince, Des Eeherolles Kruspér Gilbert, Gallert Koad, Feldmann Miklós, Frankó Endre, dr Fráter Imre, Gábríelly Lajos, Kny Antal, dr Krüger Aladár, Markovits Kálmán, Materny Imre, Mayer Antal, dr Molnár Imre, Plattky Miklós, Ránffy Zsigmond, Rednik Gábor, dr Schiff Ernő, Semetka L. Ödön, Szokoly Elemér, Tölczel Lajos, Tóth Imre és dr Wimmer Julián.* A püspök a jó házigazda lekötözöz szíveségével fogadta a vendégsereget, mely a legjobb hangulatban volt együtt a főpástorral.

* **Hlatky főispán betegsége.** Tegnap gyorsan elterjedt a hír a városban, hogy Hlatky Endre főispán beteg. A hír annyiban igaz, hogy a főispán erősebb szemgyuladást kapott, szerencsére azonban, a betegség könnyebb természetű. Nehogy azonban komlyabb baj lépjen fel, dr Szabó György szemorvos ajánlotta, hogy a gyuladás teljes megszűntéig a főispán ne hagyja el lakását. A teljes gyógyulás előreláthatólag egy hétig tart. A főispán betegsége miatt nem vett részt sem dr Radu Demeter gör. kath. püspök vasárnapi, sem gróf Széchenyi Miklós megyés püspök tegnapi ebédjén. A szerdára kitűzött számonkérésék szintén későbbi időre marad.

* **Felelőzés a Fehér Kereszt-egylet vagyona miatt.** A nagyvárad Fehér-Kereszt-egyesület, amely már körülbelül egy évtized óta nem működik, nem régen tartott közgyűlésén az egyesület feloszlását mondotta ki s egyben elhatározta, hogy mintegy 1600 koronát a nagyvárad Feminista egyesületnek adja át. — A Fehér-Kereszt-egylet ezen közgyűlési határozata ellen az egyesület egyik kiváló választmányi tagja: dr Molnár Imréné felelőzést adott be Nagyvárad polgármesteréhez, amely élénk világot vet arra, hogy minő körülmények között jött létre a közgyűlés határozata. A felelőzésben előadja, hogy a közgyűlésen összesen 5-en voltak jelen s ezek közül hárman a feloszlás és a vagyonnak a Feministák egyesülete részére leendő átadás mellett szavaztak, tehát csak egy szótöbbséggel lett

megszavazva a vagyont a feministáknak, szemben azon indítványjal, hogy az egyesület vagyona a gyermekkorház részére adassék át. De ez az egy szavazat sem érvényes, mivel dr. Gyémánt Jenő, aki jelen volt az öt közt és szintén szavazott a feministák javára, nem tagja a Fehér-Kereszt-egyletnek. — Ugyanis 1905-ben, mikor a tagsági díjat kellett fizetni, a felszólítást visszaküldte azzal a sajátkezü feljegyzéssel: »mivel az egyesület nem működik, abból kilépek«. — De ettől eltekintve sem érvényes a határozat, mert az alapszabályok szerint az egyesület feloszlását és a vagyont hovatartozását a közgyűlésen jelen voltak kétharmada határozhatja el, már pedig öt szavazatnak három nem kétharmada. Erdemben pedig azért sem állhat meg a határozat, mert a Feministák egyesülete új fennállása nincs biztosítva, míg a gyermekkorház városi intézmény, amelynek a fennállása biztos. Ezekből az indokokból kéri dr. Molnár Imréné a határozat megsemmisítését.

*** Millye Gyuláné temetése** Millye Gyula nyug. kir. táblabíró nejeinek temetésén impozáns módon nyilatkozott meg a város előkelő közönségének részvéte. A gyászház tágas udvarát ellepte az előkelő közönség, hogy kifejezést adjon tiszteletének az elhunyt urnó iránt. A díszes érckoporsót egészen elborították a szebbnél-szebb koszorúk. A koporsó felett Csák Máté ref. lelkész megható imát mondott, mely után az impozáns gyászmenet kivonult az olasz temetőbe, hol a közbecsülésben állott urnó hülteteit örök nyugalomra helyezték. Díszes koszorúkat küldtek: a családtagokon és rokonokon kívül: Markus János és családja, Sós Jenő és neje, özv. Kovács Béláné, a Boros család, a 4. honvéd gyalogezred tisztikara, stb. A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

*** Vetítő előadás a Katholikus Körben.** Ma este érdekes vetítő előadás lesz a Katholikus körben. Dr. Kovács S. János felső kereskedelmi iskolai igazgató Schakespeare színműveiről tart érdekes előadást s remek vetített képeket mutat be. Az előadás este fél 6 órakor kezdődik.

*** Adomány a szegényeknek.** A premontrai rendház főnöke s a főgimnázium igazgatója Smetka L. Ödön tegnap igen szép és megleghangú levél kíséretében 10 köbméter fát, Kiss Dávid pedig 20 koronát adományozott fabeszerezés céljára. A szép adományokért a rendőrség szegényei nevében köszönetet mond.

*** Inger Szolimán kapitány.** Inger Szolimánnak Tripoliszban való tartózkodását a legnagyobb titokban tartják. Ennek dacára is az alkirály környezetéből kiszivárgott, hogy az alkirály Tripolisz ellen mint kapitány harcol. Inger távozása előtt a legnagyobb előkészületeket tette meg. Így felkereste a főjegyzőt akitől a következő szavakkal vált meg:

— Miadent a legjobb lelkiismerete szerint intézzen el kedves jegyző ur, mert én nagyon sokáig nem jövök bába. Ha hazajövök is január végén lehet erre kilátás.

Azóta a komornyikja és egy két meglehetősen tudós ember tud az alkirályról. A januári hazajövetelből aligha lesz valami, mert a törököknél most különösen a kapitányokra van nagy szükség.

*** Megégett gyermek.** Tenkei tudósítónk jelenti, hogy Posa Péter jótéves Gyula nevű gyermekét egyedül hagyták odahaza. A kis gyermek a takaréktűzhely körül játszott s valóságosan a kipattanó szikrától ruhája tüzet fogott s megégett. A kis gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy tegnap reggel sérüléseibe belehalt.

*** Sok a gyermektartási díj.** Bajk községe tegnap kérelmet adott be a törvényhatósághoz. A bajjiai panaszkodnak, hogy a gyermekmenhely 994 korona gyermektartási díjat követel a községtől. E magas díjat nem tudják megfizetni, mert a pótdó 125 százalékot tesz ki. A tulságosan megterhelt község kéri a vármegyét, hogy a 994 koronát a gyermekvédelmi alap terhére vegye át.

Három járás iskolái. Tegnap a székeltyúdi, sárréti és a béli járás főszolgabírái jelentést tettek az alispánnak a járásban lévő iskolák állapotáról. E szerint a sárréti járás iskolái rendben vannak, azok ellen semmi kifogás sem hozható fel. A béli járásban sok helyen szűkek, egészségtelenek és zsufoltak az iskolák. A székeltyúdi járásból az ujléti iskola esik kifogás alá. Ennek az iskolának a tetőzete annyira rossz, hogy az épületben való tartózkodás életveszélyes.

*** Megfagyott ember.** Dullus Anyica hollózepe lakos a múlt héten szerdán átment Felsőtopára rokonai látogatására. A látogatás egy napig tartott, természetesen vig poharozás mellett. Csütörtökön este bucsuzott el Dullus a rokonoktól, akik tulságosan ellátták a szerencsétlen embert melegekkel. Utközben Felsőtopa mellett letért a rendes útról egy mellékútra, ahol megegyezett és elesett. Ezután nem látta senki Dullust tegnap reggelig, amikor a felsőtopaiak véletlenül akadtak rá, ott feküdt az út mellett letértenél. A vizsgálat foganatosítására a helyszínről utazott dr. Borka Jenő járási orvos, aki megállapította, hogy Dullus megfagyott. A letaposott hó és a körülményekből arra lehet következtetni, hogy Dullus mikor elesett, sokáig vergődött a tajagos havon, hogy felálljon, ami az abban nem sikerült neki az élvezet sok alkoholt miatt. Dullust ezután elnyomta az álm s e közben megfagyott.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fejezést és paron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hazugos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzés szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporfűda. Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesék könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének. Pallay Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x Nagy cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, csil-lárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsony-fára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírv. karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Rimanóczy műbutorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:

Költségvetés díjtalan.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyjérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás. Óriási választék. — Kérve a nagyjérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Időiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Weiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az ellismert olcsó
áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czéj

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A tavasz.
Csütörtök: Nincs tovább (ujdonság.)
Péntek: Nincs tovább.
Szombat: Nincs tovább.
Vasárnap délután: Tatárjárás, este: Leányvásár (ujdonság.)

Tavaszi.

Vagy tíz évvel ezelőtt a Tavasz volt a legnépszerűbb operett. Hosszu idő óta nem volt műsoron és a vasárnapi repriz után csak sajnálkozhatunk, hogy annyi értéktelen és márról holnapra elfelejtett operett közben nem jutott idő ennek az igazán szép darabnak a műsoron tartására. Mert a Tavasz méltán sorozható a klasszikus operettek közé, amelyek fennmaradását nem a divat biztosítja, hanem a belső érték.

Strauss János zenéje a képzelhető legszebb operett-zene. Dallamai olyan frissen hatottak, mint a bemutató előadásán és a szöveg ma is éppen olyan tetszést aratott, mint tíz éve.

Az előadás gondos, kidolgozott volt, a szereplők nagy igyekezettel játszottak és énekeltek. Igen jók voltak Zsigmond mint szobaleány, Horváth Mici mint báróné, Pogány Janka, mint anyós, Fényes alakítás volt Lövey apósa, sikerült Medgyaszay fess ügyvédje, Gózon mint Gál Feri és különösen Kabos pincérje. A zenekart Kovács Miksa vezette és a szép dallamokat mindenütt érvényre juttatta. Külön dicséretet érdemel az énekkar.

— 6.

Nincs tovább. Földes Imre annyi nagy-sikerű dráma szerencséskezű szerzője, legutolsónak »Nincs tovább« címen egy modern kártyadrámát vetett ki a színpadok forgatagába. Félelmesen izgalmas jelenetek végkifejteléig ezt a darabot. Ez a színmű a leghatósabb társadalmi drámák egyike, amelynek csüörtörtéki bemutatója elé a legnagyobb érdeklődéssel tekint a közönség.

GYÁRI TÁRTÁRI

Vas és rozbutor

Székényág 3 matraceal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rőzkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncal egybekötött hangversenye.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaestélye.

Február 4. A Katholikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélye.

Az Evangélikus Nőegylet teaestélye. Az Evangélikus Nőegylet február 2-án tartja szokásos farsangi teaestélyét a Kereskedelmi Csarnokban. Az előjelekből ítélve, tekintve a nagy érdeklődést, az est fényesen fog sikerülni. Kezdeté 5 órakor.

IPARÜGYEK.

Az ipartestület közgyűlése

A nagyváradai ipartestület vasárnap délelőtt tartotta évi közgyűlését a tűzoltólaktanya nagytermében. Andriška Károly elnöklété alatt nagy számmal voltak jelen az iparosok. Az előjáróság jelentését, hozzászólások után elfogadták.

Ezután a tisztkar lemondott s Cser János korelnöksége alatt folytatták a közgyűlést.

Gerő Armin lökapitány, aki a hatóság részéről volt jelen elismerő szavakban méltatta Bertsey György buzgó működését, mire az

ipartestület elnökévé újból Bertsey Györgyöt választották meg.

Alnökök és tisztviselők az eddigiek lettek.

Hosszabb vita volt a titkár véglegesítésének kérdésénél, de a többség nem fogadta el Dévald Béla titkár véglegesítését.

Az előjáróságba több új tagot választottak.

TANÜGY.

Bezárt iskola. Ant községben a kanyaró oly nagy mérvben lépett fel, a gyermekek között, hogy a főszolgabíró elrendelte az iskola bezárását.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Matiné a Bánsághy tárlaton. A Bánsághy és B. Bartók Rózsa műveiből a vármegyeház nagytermében rendezett kiállításon a múlt vasárnapra hirdetett matiné f. hó 28 án vasárnap delelőtt lesz megtartva. A matiné elsőrangú s fölülte nivós műsorát a hét végén közöljük.

Igazságszolgáltatás.

Agyonlőtt gyermek.

Botrány egy törvényszéki tárgyaláson.

A fiatalkaruk büntetőbírósa előtt tárgyalás közben egy szerencsétlenül járt fiatal *Ungvári Zoltán*nak az apja nagy botrányt provokált. A múlt év nyarán történt, hogy *Ungvári Zoltán* és *Bagdi Lajos* játszótársak kint voltak a szőlőben. Járék közben kihozták *Gombkötő János* vinceliének a fegyverét. *Bagdi Lajos* a fegyvert vállához emelte és elszította. Eppen szemben állt vele a pajtása *Ungvári Zoltán*, akit keresztül furt a golyó és ott rögtön meghalt. Tegnap volt ez ügyben a tárgyalás a nagyváradai kir. törvényszék előtt *Ember Géza* elnöklété alatt. A kir. ügyészség *Gombkötő János* ellen gondatlanság miatt emelt vádat, mert a fegyvert ben a szobában nagyon alacsony, hozzáférhető helyen tartotta felakasztva, úgy, hogy akármelyik gyerek is levehette a falról. A másik vádlott *Bagdi Lajos*, alig 15 éves fia, aki könnyelmű megmondatlanságból gyilkosa lett játékközben a szerencsétlen *Ungvári Zoltán*nak. A vádlottaknt dr *Várnai Ferenc* védte, a vádat pedig dr *Kármán Elemér* kir. ügyész képviselte. A vád- és védőbeszéd elhangzása után, a tanács visszavonult az ítéletet meghozni. Ezalatt az *Ungvári Zoltán* apja a tárgyalóteremben heves jeleneteket provokált. Elkezdett kiabálni, hogy ilyen gyenge védőbeszédet még soha nem hallott, nem ezt érdemelte az ő fia és más ilyen szavakkal ócsárolta a kir. ügyész szavait, aki végül is bement az elnökhöz és bejelentette *Ungvári botrányos viselkedését*. *Ember Géza* elnök erélyes szavakkal utasította rendre az apát, aki apai fájdalomnak ilyen módon adott kifejezést.

Azonban alighogy visszament az elnök, *Ungvári* ismételen inzultusokkal illette a tárgyalóterem közönsége előtt az ügyészt. Dr *Kármán Elemér* panaszára azután *Ember Géza* elnök kiutasította *Ungvárit* a teremből, kijelentve, hogy ha azonnal nem hagyja el a termet, kivezetteti, mire a felbőszült apa eltávozott.

Ezután a botrány után hozta meg azután a bíróság az ítéletet, amellyel *Gombkötő János* 8 napi fogházra ítélte, azonban az ítélet végrehajtását felfüggesztette. *Bagdi Lajos* pedig megdorgálta. A vád és védelem képviselői felebbezték.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézet.

Üvegesizoló és tükör árugár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok diszúvegezések készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Biztosító részv.-társaság

mely a tűz, baleset, szavatossági, betörés és lóbiztosításokat műveli, NAGYVÁRAD és BIHARMEGYE részére kiterjedő

Főügynökséget

szándékozik szervezni. Reflektánsok, kik jó összeköttetéssel bírnak, küldjék jelentkezésüket

„EXISTENZIA“ 7051 jeligére

HAASENSTEIN és VOGLERHOZ,
(Jaulus és Társa) Budapestre.

Főraktár IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégnél.

Telefon 253.

és IFJ. POPPER JOZSEF cégnél. Telefon 120.

Kapható minden nagyobb fűszerüzletben és vendéglőben.

A közkedvelt
„Szent János“ idény sör
 sötét és malátadús
(à la Salvátor)
 hordókban és palackokban
 már kapható és megrendelhető
 Bognár és Szántó cégnél.

TÁVIRATOK.

A bán eskütétele.

Bécs, jan. 22.

Ivánszkai Cuvaj Ede, az ujonnan ki-nevezett horvát bán vasárnap délelőtt tíz órakor tette le hivatalos esküjét Schönbrunnban őfelsége előtt. Az ünne-pélyes aktusnál Beöthy László kereske-delemügyi miniszter és gróf Apponyi Sándor főkamrás működtek közre. Az eskütétel után az új bán több mint egy félóra kihallgatáson volt a királynál. Ismertette programját, melyet a felség helyeslőleg vett tudomásul.

Gróf Serényi Béla földmivelségi miniszter vasárnap délelőtt kihallgatáson volt a királynál. Az audiencia reszort-ügyekre vonatkozott. Serényi ma is Bécs-ben maradt. Beöthy kereskedelemügyi mi-niszter vasárnap este visszautazott Buda-pestre.

A franciák tüntetése Olaszország ellen.

London, jan. 22.

(Saját tudósítónktól.) A francia kor-mány elhatározta, hogy az esetben, ha az olasz kormány nem teljesíti a szent-pétervári kívánalmakat a török lisztek szabadon bocsátása tárgyában, úgy Fran-

ciaország flottatüntetést rendez Olaszor-szág ellen. Hír szerint a tengerészeti miniszter már utasítást is kapott egy nagy hajóraj előkészítésére. A hajóraj Olaszországnak valamelyik pontján fog kikötni.

Ferencz Ferdinánd Berlinben.

Berlin, jan. 22.

(Saj. tud.) Ferencz Ferdinánd január 28-án érkezik Berlinbe a király képvise-letében. A trónörökös fogadtatása nem lesz ünnepélyes. A trónörökös a keresz-telön fog részt venni a király képvise-letében.

Olaszország támad.

Róma, január 22.

A minisztertanács elhatározta, hogy a Vörös tengeren blokádot rendel el a tö-rök partvidék ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Részvénytársaságok közgyűlése.

Január 24. Polgári takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.

Január 27. Az Egyesült Biharmegyei Keresk. Bank és Központi Takarékpénztár r. t. közgyűlése délután 4 órakor.

Január 28. Leszámitoló és Jelzálogbank r. t. közgyűlése.

Január 28. Székelyhídi fürdő részvénytársaság közgyűlése d. u. 11 órakor.

Január 28. A Nagyváradi Takarékpénztár köz-gyűlése délelőtt 10 órakor

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapesten

A gabonatözsde tegnap készáruban válto-zatlan volt az irányzat, míg a határidők kissé megszilárdultak.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11.88
Májusi buza	— —	11.39
Októberi buza	— —	11.—
Áprilisi rozs	— —	10.36
Októberi rozs	— —	9.06
Áprilisi zab	— —	9.85
Októberi zab	— —	8.40
Májusi tengeri (1912)	— —	8.83
Juliusi tengeri	— —	8.70

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	857.50
Oszták hitelrészvény	— —	652.75
Jelzálogbank	— —	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	576.50
Salgótarjáni kőszén	— —	692.—
Rimamurányi vasmű	— —	691.—
Közuti vasút	— —	813.50
Városi vasút	— —	420.—
Oszták államvasút részvény	— —	729.—

A szerkesztésért felelős:

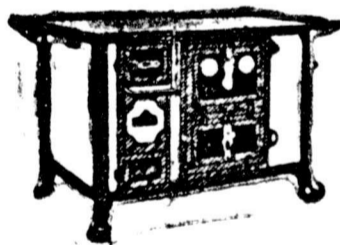
Dr. VUCSKICS GYULA

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

1 üveg Odol	74 kr.
1 „ francia szájviz	25 „
1 „ száj szagtalanító	50 „
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 „
1 „ Thymol	20 „
1 „ Stomatol	20 „
1 „ téglés Odontol fogpaszta	50 „
1 drb Odontin betét	85 „
1 üveg Pixavon	98 „
1 üveg Bay Rum	98 „
1 „ Vera Viollette bukföld	80 „
1 „ francia brillantin	15, 22, 35 „
1 „ folyékony brillantin	50 „
1 „ valódi dió olaj	15 „
1 „ „ „ kivonat	75 „
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 „

1 üveg Kerpel kézfínomító	88 kr.
1 téglés Margit crém	40 „
1 „ Diana crém	65 „
1 drb Dianna szappan	65 „
1 drb Lechner puder	88 „
1 „ amerikai porcellán puder	1 frt 20 „
1 üveg amerikai petrol	50 „
1 „ Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — „
1 fekete champos	12 „
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 „
8 drb francia ibolya szappan	50 „
1 „ Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 „
1 „ Speick szappan	28 „
1 „ Windsor szappan	98 „
1 tubus kaloderma	28 „
1 „ Beloderma kézfínomító	28 „
1 üvegtégely tejcrém	20 „

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzat borotva készlet	1 „ 50 „
1 valódi serte hajkefe	70 „
1 dublé bajuszkéfe	20 „
1 valódi serte ruhakéfe	45 „
1 körömkéfe	65 „
1 surolókefe óriási	20 „
1 surolókefe kisebb	10 „
12 drb Royal angol cipő crém	96 „
1 drb cipőerőm-kefe kenőkefével	70 „
1 „ cipőfényesítő flanel	20 „
1 „ Jurigatem Zománc	80 „
1 mtr vörös gumicső	60 „
Egynegyed Ko Brunz watta	85 „

805

Gummi ágylepedő 6 léle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szobának ellátására, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

KAJARI ÖDÖN
ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD
Lévay-palota (Körös-oldal.)

Telep és éjjeli ügyeletes telefon: 1192.

Ajánlja dús csillár raktárát.
Vészi villamos világítási
és erőátviteli,
valamint csengő és házi telefon
berendezéseket. A legjobb minőségű
Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák
legolcsóbb beszerzési forrása.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara

5165-1911. szám.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az Argentínai kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint a behozatalra kerülő természetes és mesterséges ásványvizekre megállapított 5, illetve 10 Cent fogyasztási adó beszedése alkalmával az adó lefizetését igazoló s minden egyes üvegre ragasztandó bélyegjegyeket csupán akkor szolgáltatassa ki a vámhivatal és az elszámolást csak akkor eszközölje, hogy ha már az előzetes vegyvizsgálatot meg-ejtették s az kedvező eredménnyel járt. Ez okon figyelmeztetjük ásványkiviteli cégünket, hogy az Argentínába irányuló ásványviz-küldemények számára kiviteli engedély szerzendő, mely a buenos-airesi Oficina Americanánál kérelmezendő. A kérvényhez csatolandó 5 drb minta, abban az alakban, ahogy eladásra kerül, az ásványviz, a pontos vegyelemzés, súly és alkatrészek szerint, a víz therapin és fiziologiai ismertetése az üveg és a címke megjelölése, esetleg prospektusok és olyan ismertetések, melyek a víz ottani vegyelemzését elősegítik. A kérvény egy dolláros bélyeggel is felszerelendő az engedélyezés tartamára.

Ezzel kapcsolatban közöljük még, hogy azon célra a magy. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága az érdeklődőknek egy spanyol nyelvű folyamódványt bocsát rendelkezésükre.

Nagy-Várad, 1912. január hó.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank részvénytársaság 1912 február hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XXI. évi rendes közgyűlést,

amelyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Targysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1911. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának 3 évre való megállapítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság, az igazgató-tanács elnökének és 7 igazgató-tanácsos választása.

Nagy-Várad, 1912. január hó 14-én.

Az igazgatóság.

Mindazon részvényes, aki a közgyűlésen részt venni akar, tartozik a már legalább 3 hónappal előbb nevére átírt részvényeit 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál, vagy az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál Budapesten letétbehelyezni.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a
napi árakon kaphatók.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-ter.

Elvállal: Épület és mulakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárokát és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

TARSOLY és RISZTO
Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasarnap kirakat kiállítás.

különlegességek vaskereskedésében